

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Oboer/104/2015
Identifikačné číslo spisu:	6607215169
Dátum vydania rozhodnutia:	09.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Ľubomíra Kúdelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6607215169.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného advokátskou kanceláriou: Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti povinnému: Z. Q., nar. XX. J. XXXX, bytom I., o vymoženie 482,64 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 21Er/943/2007, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 16. októbra 2014, č. k. 6CoE/109/2014-78 a o návrhu oprávneného na prerušenie dovolacieho konania, takto

rozhodol:

- I. Návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .
- II. Dovolanie oprávneného o d m i e t a .
- III. Povinnému n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Lučenec poveril súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu na základe rozhodcovského rozsudku zo dňa 08. augusta 2007 sp. zn. SR 5716/07 Stáleho rozhodcovského súdu, ktorý zriadila Slovenská rozhodcovská, a. s. (ďalej len „označený rozhodcovský rozsudok“).

Okresný súd Lučenec uznesením zo dňa 27. februára 2012, č. k. 21Er/943/2007-45 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku.

V odôvodnení uznesenia uviedol, že exekučné konanie je vedené na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok. Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že zmluva o úvere uzavretá medzi povinným ako dlžníkom a oprávneným ako veriteľom je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, preto aplikoval ustanovenie § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, odkázal aj na Smernicu Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a na judikatúru Európskeho súdneho dvora. Vyslovil, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul, nebola dojednaná individuálne, čo vyplýva z jej zaradenia do Všeobecných podmienok poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“) ako súčasti formulárovej zmluvy o úvere. Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka koncipovaná formálne napĺňa podmienku uvedenú v písmene q/ bodu 1/ Prílohy k smernici v tom

význame, že rozhodcovské konanie nebolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov zo zmluvy, z ktorej je zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským a civilným súdom bude takmer vždy veriteľ a dôvody na podanie žaloby dlžníkom boli minimalizované.

Vzhľadom na uvedené okresný súd dospel k záveru, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bol už od začiatku neplatná podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy, preto nie je exekučný titul vykonateľný, čo bolo dôvodom na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú a jej zastavenie.

Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací preskúmal odvolanie v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a napadnuté uznesenie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil. Návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol, nakoľko nezistil žiadny z dôvodov pre prerušenie konania podľa osobitného zákona, pričom v odôvodnení odkázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/33/2012.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oprávnený sa domáhal vykonania exekúcie na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté o nároku zo Zmluvy o úvere č. 66800800.

V bode 1 VPPÚ, ktoré tvorili neoddeliteľnú súčasť úverovej zmluvy, bola upravená rozhodcovská doložka, ktorá upravovala riešenie sporov medzi zmluvnými stranami. Odvolací súd vyslovil, že v rámci svojej zákonnej prieskumnej povinnosti môže exekučný súd počas celého exekučného konania skúmať exekučný titul, nakoľko spôsobilý exekučný titul je jednou zo základných podmienok exekučného konania, nedostatok ktorej je neodstrániteľný a je dôvodom na zastavenie exekučného konania. Ak exekučný súd zistí, že predložený exekučný titul nespĺňa formálne alebo obsahové náležitosti, môže exekúciu zastaviť. Z tohto dôvodu odvolací súd námietku oprávneného o prekročení preskúmvacej právomoci súdu, vyhodnotil ako nedôvodnú (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 456/2011). Námietku oprávneného o porušení jeho ústavne garantovaných práv na spravodlivý proces a na zachovávanie zásady rovnosti pred súdom, odvolací súd vyslovil, že nie je dôvodná, pretože exekučný súd k právnemu záveru o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve dospel na podklade listín predložených oprávneným, a preto nie je možné konštatovať porušenie práva oprávneného na prístup k vykonanému dokazovaniu. Odvolací súd vyslovil, že súd prvého stupňa správne právne posúdil právny vzťah medzi veriteľom a dlžníkom ako spotrebiteľský, pretože spĺňa zákonné znaky spotrebiteľského úveru podľa § 2, § 3 ods. 1, 2 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere a exekučný súd správne skúmal zmluvné podmienky z hľadiska a kritérií spotrebiteľského práva. Správne sa zameral aj na posúdenie prijateľnosti a zákonnosti najmä rozhodcovskej doložky, ktorá mala založiť legitimitu nielen exekučného titulu, ale aj rozhodcovského konania.

Odvolací súd súhlasil aj s vysloveným názorom súdom prvého stupňa, že rozhodcovská doložka uvedená v bode 17 VPPÚ je neprijateľná, pretože spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka nebola individuálne dohodnutá a jej obsah bol vopred pripravený, teda spotrebiteľ nemohol dojednanie rozhodcovskej doložky akýmkoľvek spôsobom zmeniť, len prijať alebo odmietnuť.

Ak bola právomoc rozhodcovského súdu založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorého by sa v exekúcii mohol domáhať.

Z uvedených dôvodov uznesenie exekučného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu, proti výroku, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení exekúcie podal dovolanie oprávnený, ktorý žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. a/, b/, d/, e/, f/ O. s. p., t. j., že rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, že ten kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ako dovolací dôvod uvádzal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p.).

Podľa jeho názoru, exekučný súd nie je oprávnený skúmať materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku, ani zmluvu, na základe ktorej bol vydaný. Vedľajší účastník podľa názoru dovolateľa nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Vo veci je daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci. Považoval za neprijateľné, aby súd poprel prípustnosť a vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku, pretože nebol podaný návrh na začatie konania o jeho zrušení, hoci podľa zákona bol potrebný a taktiež boli splnené všetky podmienky pre právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku. Odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzoval zo skutočnosti, že súdy nevyzvali a ani inak nekomunikovali s oprávneným o jeho právnych a skutkových návrhoch, že svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnili, že vo veci nevytýčili pojednávajúce hľadisko, hoci tak boli povinné urobiť a že exekučný súd neumožnil oprávnenému viesť kontradiktórne súdne konanie. Uviedol rozsiahlu argumentáciu k skutočnosti, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve uzatvorenej medzi oprávneným a povinným. Zároveň namietal neprípustnosť vedľajšieho účastníka v exekučnom konaní.

Oprávnený navrhol, aby dovolací súd konanie prerušil podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a Súdnemu dvoru Európskej únie na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložil prejudiciálne otázky, ktoré formuloval do troch bodov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas oprávnený zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či je dôvodný jeho návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

1/ K podobnému návrhu oprávneného na prerušenie dovolacieho konania sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných, skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia z 29. mája 2014 sp. zn. 3Oboer/70/2013, z 18. júna 2014 sp. zn. 3Oboer/81/2013, z 29. júla 2014 sp. zn. 3Oboer/149/2013, z 29. mája 2014 sp. zn. 3Oboer/163/2013 a zo 14. augusta 2014 sp. zn. 3Oboer/229/2013, na ktoré v podrobnostiach poukazuje s tým, že s právnymi závermi v nich vyjadrenými sa stotožňuje aj v preskúmvanej veci, pre účely ktorej opakuje, že Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a) výkladu zmlúv; b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Európskej únie. Pokiaľ ale procesný postup súdov vo veci, v ktorej sa navrhuje prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, nie je žiadny dôvod pre prerušenie konania. Z určujúceho hľadiska teda išlo zo strany súdov nižších stupňov o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov (Občianskeho zákonníka a Exekučného poriadku). Dovolací súd vzhľadom na to nedôvodný návrh na prerušenie konania zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas oprávnený zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal dôvodnosť podaného dovolania.

2/ Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. V

prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p., dovolateľom napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky žiadneho z nich. Dovolanie oprávneného preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. c/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

K obsahovo rovnakým námietkam oprávneného, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť jeho dovolania podaného v preskúmvanej veci, sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných, skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia z 29. mája 2014 sp. zn. 3Oboer/70/2013, z 18. júna 2014 sp. zn. 3Oboer/81/2013, z 29. júla 2014 sp. zn. 3Oboer/149/2013, z 29. mája 2014 sp. zn. 3Oboer/163/2013 a zo 14. augusta 2014 sp. zn. 3Oboer/229/2013 a konštatuje, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach, sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

V rozhodnutiach uvedených v predchádzajúcom odseku najvyšší súd konštatoval, že:

1. prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.) je daná, iba ak súd rozhodol vo veci, o ktorej nemal rozhodnúť; rozhodovanie súdov v exekučných veciach ale vyplýva priamo zo zákona (viď napríklad § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku),
2. vydanie poverenia na vykonanie exekúcie nie je rozhodnutím o veci samej a preto nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle v § 237 písm. d/ O. s. p. (viď aj rozhodnutie najvyššieho súdu z 01. februára 2012 sp. zn. 5Cdo/205/2011 a tiež Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. júna 2012 sp. zn. III. ÚS 254/2012),
3. ustanovenie § 237 písm. e/ O. s. p. dopadá iba na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania - nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu; v danom prípade ale bol podaný návrh na vykonanie exekúcie,
4. nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd pri skúmaní, či je exekučný titul vykonateľný (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu a nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O. s. p.), lebo je postačujúce, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu,
5. nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie, či k návrhu na vykonanie pripojený exekučný titul je formálne, aj materiálne vykonateľný, nevykonával na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného; obdobne - teda aj bez nariadenia pojednávania, vykonania dokazovania a osobnej účasti oprávneného - môže exekučný súd dospieť k tomuto záveru aj pri riešení identickej otázky (vykonateľnosti exekučného titulu) v neskorších štádiách exekučného konania,
6. ak sa exekúcia navrhuje na podklade rozhodnutia takého rozhodcovského súdu, ktorý nemal právomoc vydať ho, zastavením exekúcie sa neodopiera právo na výkon rozhodnutia a neznemožňuje oprávnenému možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.); pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (R 46/2012),
7. ak exekučný súd pri preskúmvaní exekučného titulu vychádza z iných dôkazov než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia) a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania. Pre udržateľnosť napadnutého postupu a uznesení však postačuje, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v konaní ako celku (pozri aj stanovisko Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PLz. ÚS 1/2014 prijaté na neverejnom zasadnutí pléna dňa 7. mája 2014).

Tieto právne závery (viď bod 1. až 7.) zastáva najvyšší súd aj v preskúmvanej veci. Osobitne k námietke oprávneného, že súdy oboch stupňov nevytýčili vo veci ústne pojednávanie, aj keď podľa

zákona tak boli povinné urobiť, najvyšší súd konštatuje, že tak ako správne poznamenal oprávnený, zákonom č. 230/2012 Z. z. účinným od 09. augusta 2012 (zákon bol účinný do 31. decembra 2012) bol novelizovaný Exekučný poriadok, ktorý ustanovenie § 57 Exekučného poriadku doplnil o ods. 5, v zmysle ktorého súd nariadi pojednávanie, ak rozhoduje podľa § 57 ods. 1 písm. g/ a k/. Dovolateľ namietal, že pokiaľ súd prvého stupňa v danom prípade exekúciu zastavil, mal postupovať podľa uvedeného ustanovenia. Tvrdenie dovolateľa však je mylné. V danom prípade však súd prvého stupňa rozhodol o zastavení exekúcie podľa ust. § 45 ods. 1, 2 zákona o rozhodcovskom konaní. Pri zastavení exekúcie podľa uvedeného zákonného ustanovenia, Exekučný poriadok nevyžaduje, a ani v čase účinnosti ustanovenia § 57 ods. 5 Exekučného poriadku nevyžadoval obligatórne nariadenie pojednávania, preto súd prvého stupňa nepochybil, keď pojednávanie nenariadil. Odvolací súd v danom prípade postupoval v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p., ak o odvolaní oprávneného rozhodol bez nariadenia pojednávania. V danej veci nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie v zmysle § 214 ods. 1 O. s. p. a rovnako nebol splnený ani jeden z ostatných dôvodov v zmysle písm. b/ až d/ uvedeného ustanovenia, pre ktoré predseda senátu odvolacieho súdu musí vždy nariadiť pojednávanie; nariadenie pojednávania bolo na úvahe odvolacieho súdu.

Dovolateľ namietal aj skutočnosť, že v konaní vystupoval účastník, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O. s. p.) a to konkrétne vedľajší účastník, ktorým malo byť N., keďže v exekučnom konaní je vedľajšie účastníctvo vylúčené. Uvedená námietka oprávneného je neopodstatnená, nakoľko v predmetnom konaní vedľajší účastník nevystupoval.

Dovolateľom namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí (R 111/1998 a tiež III. ÚS 551/2012) a nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorých tieto rozhodnutia spočívajú (R 54/2012), nie sú vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. a prípustnosť dovolania nezakladajú.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľom, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O. s. p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie oprávneného podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

3/ V konaní o jeho dovolaní vzniklo procesne úspešnému povinnému právo na náhradu trov konania proti oprávnenému, ktorý úspech v dovolacom konaní nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal povinnému náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.